

[Undervisningsministeren.]

af studentertallet i 1970. Som illustration af de vanskeligheder, de kommende år bringer, kan det nævnes, at såfremt vi i 1963-64 skal kunne klare undervisningen uden fortsat at ty til overtimer, nemlig timer ud over 27 timer ugentlig, der i dag omfatter et timetal svarende til 443 embeder, skal vi bruge ca. 900 nye lærere. Herved er dog taget i betragtning, at vi også skal dække den naturlige afgang af lærere ved gymnasierne.

Heroverfor står den beklagelige kendsgerning, at tilgangen til studierne til skoleembedseksamen ikke viser nogen tilsvarende stigning, men tværtimod nærmest er stagnerende. Dette i forbindelse med, at mindre end halvdelen af cand. mag.erne søger ind i skolens tjeneste, forværrer forholdet yderligere. Kun ca. 10 pct. af studenterårgangen i de senere år har valgt cand. mag.-studiet, hvilket — når frafaldet i løbet af studiet tages i betragtning — betyder, at vi i de kommende år kun kan regne med ca. 130 cand. mag.er årlig til dækning ikke alene af skolens behov, men også behovet uden for denne, som er meget større end forudset: forlag, videnskabelige institutioner, erhvervslivet, seminarier og mange andre steder, hvor cand. mag.er søger hen.

En af grundene til den svigtende tilgang til cand. mag.-studiet er sikkert, at ikke mindre end 20 pct. af studenterne går på seminariernes studenterlinjer. Mange af dem med pædagogiske interesser ville sikkert, hvis den særlige studenterlinje ikke havde eksisteret, have indskrevet sig til cand. mag.-studiet; men de har nu foretrukket den kortere og sikrere vej på seminarierne, hvor der tillige er bedre understøttelsesmuligheder under uddannelsen end ved universitetet. Muligvis skyldes den svigtende tilgang til cand. mag.-studiet også, at studenterne ikke har fået tilstrækkelige oplysninger om, hvilke gode fremtidsmuligheder denne studieretning byder.

Prognoseudvalget har nu stillet forskellige forslag til afhjælpning af vanskelighederne både på lang sigt og på kort sigt. Disse forslag overvejer undervisningsministeriet, men en lang række af dem medfører økonomiske konsekvenser; og muligheden for at gennemføre dem forudsætter således,

at der opnås tilslutning dertil fra de betyngende myndigheder. Ministeriet overvejer imidlertid forslagene og vil søge dem fremmet i det omfang, det er hensigtsmæssigt og muligt. Jeg skal kort nævne nogle af disse forslag.

Blandt de langsigtede foranstaltninger til afhjælpning af lærermangelen henviser udvalget til at søge cand. mag.ernes lønningsforhold forbedret. Man foreslår om muligt, hvis lønningsloven ikke lader sig ændre inden for den nærmeste tid, indførelse af kontraktansættelse.

Endvidere foreslår udvalget, at det pligtige timetal, som i 1922 blev forhøjet fra 24 til 27 timer ugentlig, atter nedsættes til 24 timer ugentlig. For at denne regel dog ikke skal virke mod udvalgets hensigt, skal lærerne i de første 6 år være forpligtet til at tage 6 overtimer ugentlig. Endvidere foreslås overtimebetalingen beregnet efter gunstigere regler.

Herudover foreslås der skaffet hjemmel for, at cand. mag.er kan opnå ansættelse dels ved en skole, dels ved en videnskabelig institution eller lignende, således at de to deltidsansættelser tilsammen udgør en tjestemandsstilling.

Det foreslås derhos, at der indføres timestallet for de gifte kvindelige cand. mag.er, og disses adgang til ansættelse i ikke-tjestemandsstillinger søges lettet.

Som noget nyt foreslås den praktiske uddannelse af cand. mag.er i pædagogik gjort lønnet og kombineret med en ansættelse ved skolerne, og der søges endvidere senere tilvejebragt hjemmel for, at undervisningsinspektionen kan antage et passende antal cand. mag.er som faste vikarer til indsættelse på de skoler, hvor der er ledighed i de pågældende faggrupper. Erfaringen viser, at mange cand. mag.er, der ikke straks efter eksamen får ansættelse, glider bort fra skolen til anden beskæftigelse og ikke vender tilbage. Disse faste vikarer skulle lønnes med den sædvanlige aspirantlønnings og oppebære udstationeringsgodtgørelse, når de måtte overtage vikariatet uden for deres hjemby.

Med hensyn til foranstaltninger til afhjælpning af den øjeblikkelige mangel på cand. mag.er peger udvalget på muligheden for antagelse af pensionerede og uden-